

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу
Протокол № 1 від 23.08.2019 р.

Розробники:

Чепелюк Маргарита Ігорівна, к.е.н., доц. кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни:

Міжнародний бізнес - це гарантія незалежності країни, умова стабільності й ефективної життєдіяльності суспільства, досягнення успіху в міжнародному середовищі. Це пояснюється тим, що економіка є однією з життєво важливих сторін діяльності суспільства, держави і особистості, і, отже, поняття національної безпеки буде порожнім словом без оцінки життєздатності економіки, її міцності при можливих зовнішніх і внутрішніх загрозах. Завдання соціальної складової полягає, перш за все, у формуванні умов, що забезпечують стабільний, прогресуючий розвиток соціальних відносин, збереження, зміцнення і збагачення буття, тобто захищеності якісного стану соціальних відносин, що забезпечують прогресуючий розвиток особистості, суспільства і держави.

Підвищення соціальної складової бізнесу - одне зі стратегічних завдань в області реалізації соціальної політики, розвитку механізмів приватно-державного партнерства, впровадження соціальних інвестицій в практиці роботи соціальної сфери. Дані механізми формують соціальний капітал компаній і сприяють їх сталому розвитку, підвищують інвестиційну цінність самого бізнесу. Від ефективності інвестицій в соціальну сферу залежить не тільки якість життя населення, а й ефективність реалізації соціальної політики.

Мета навчальної дисципліни:

Курс	1М	
Семестр	1	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	14
	семінарські, практичні	26
Самостійна робота		110
Форма підсумкового контролю	Іспит	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Менеджмент	Соціальна економіка
Політекономія	Глобальна економіка
Макроекономіка	
Обліково-аналітичне забезпечення МБ	
Правове забезпечення безпеки суб'єктів господарської діяльності в Україні	

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність враховувати наслідки управлінських рішень і дій з позиції соціальної відповідальності	Уміння діагностувати етичні проблеми в організації і застосовувати основні моделі прийняття етичних управлінських рішень, ідентифікувати, аналізувати і ранжувати очікування зацікавлених сторін організації з позицій соціального аспекту
Здатність ефективно організувати групову роботу на основі знання процесів групової динаміки і принципів формування команди	Знання основних теорій і концепцій взаємодії людей в організації, включаючи питання мотивації, групової динаміки, командоутворення, комунікацій, лідерства та управління конфліктами. Уміння ефективно організовувати групову роботу на основі знання процесів групової динаміки і принципів формування команди
Здатність враховувати аспекти корпоративної соціальної відповідальності при розробці та реалізації стратегії організації	Уміння ідентифікувати, аналізувати і ранжувати очікування зацікавлених сторін організації з позицій соціального аспекту
Знання сучасної системи управління якістю та забезпечення конкурентоспроможності	Уміння аналізувати стан системи управління якістю та забезпеченням конкурентоспроможності, використовувати інформацію, отриману в результаті маркетингових досліджень
Здатність до реалізації маркетингових технологій з метою формування і розвитку ринку соціальних послуг, залучення уваги до соціальних проблем, формування позитивного іміджу соціальної роботи та реалізують її фахівців	Вміти визначати пріоритети внутрішньої і зовнішньої корпоративної соціальної політики різних установ, закладів та підприємств, координувати структурну соціальну роботу та соціальну політику різних організацій, установ, підприємств і владних структур різного рівня.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціальна відповідальність і суспільство

Тема 1. Теоретичні основи поняття соціальної складової МБ

Поняття, сутність, термінологія, що описує соціальну складову бізнесу: соціальна політика, соціальні інвестиції, інвестиції в соціальну сферу, соціально відповідальне інвестування, соціальна відповідальність бізнесу, корпоративна соціальна відповідальність, корпоративне громадянство, соціальна діяльність та соціальна активність підприємств, венчурна філантропія.

Тема 2. Концепція соціальної складової: зарубіжний та вітчизняний досвід

Концепція «корпоративного егоїзму» (М. Фрідман), «компанія власників». Концепція корпоративного альтруїзму, «компанія учасників». Концепція «розумного егоїзму». Життєздатність організації - концепція потрійний нижньої межі (Д.Елкінгтон). Інтереси різних груп інтересів (стейхолдерів) у формулюванні пріоритетів корпоративної соціальної політики. Ідеологія промислового патерналізму. Типологія режимів соціальної держави (Г.Еспінг-Андерсен).

Тема 3. Інструменти реалізації соціальної складової

Благодійність, соціально відповідальні програми, соціально відповідальний маркетинг (CRM і CSM), соціальне підприємництво.

Тема 4. Моделі корпоративної соціальної політики та відповідальності

Огляд сучасних моделей корпоративної соціальної відповідальності в США, континентальній Європі, Великобританії та Україні і їх основних відмінностей друг від друга. Стратегічні напрямки соціально відповідального інвестування в США. Державне регулювання як особливість континентальної моделі корпоративної соціальної відповідальності. Ознаки британської моделі КСВ. Українська модель соціальної відповідальності.

Змістовий модуль 2. Соціальна відповідальність і бізнес

Тема 5. Соціальні інвестиції як невід'ємна частина економіки і соціального аспекту бізнесу. КСВ

Класифікація інвестицій: економічні, політичні, соціальні. Соціальні інвестиції: поняття, сутність. Соціальні інвестиції як відображення соціально-економічного устрою. Класифікації інвестицій. Підходи і напрямки визначення соціальних інвестицій в сучасній економічній науці, українські і зарубіжні бізнес-практики. Фактори, що стимулюють і перешкоджають розвитку соціального інвестування в сучасних російських умовах.

Тема 6. Внутрішні і зовнішні соціальні інвестиції бізнесу

Класифікація інвестицій: економічні, політичні, соціальні. Соціальні інвестиції: поняття, сутність. Соціальні інвестиції як відображення соціально-економічного устрою. Підходи і напрямки визначення соціальних інвестицій в сучасній економічній науці і зарубіжній бізнес - практиці. Фактори, що стимулюють і перешкоджають розвитку соціального інвестування в сучасних українських умовах.

Тема 7. Досвід реалізації соціальних програм корпорацій і підприємств. Фандрайзінг

Соціальна політика підприємства: поняття і сутність. Соціальні програми як механізм реалізації соціальної політики підприємств і корпорацій.

Досвід реалізації соціальних програм зарубіжних копрорацій і підприємств.

Нефінансова звітність. Стандартні елементи звіту: стратегія і характеристика, економічна, екологічна та соціальна складові. Поняття, сутність і цілі фандрайзінгу. Цикл фандрайзінгу. Робота з фондами, робота з органами влади та місцевими громадами. Інструменти американського і українського фандрайзінгу.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту складати іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться у формі колоквиуму як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час семінарських, практичних і лабораторних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії, що розглядається; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається із 20 тестів та 3 практичних задач (ситуаційної, діагностичної та евристичної).

Практичні завдання передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень підготовки і компетентності студента з навчальної дисципліни.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Розподіл балів за тижнями згідно технологічної карти подано в табл.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістовного модулю		лекції	практичні	ДЗ	поточні КР	КОЛОКВІУМ	Екзамен	Σ
ЗМ1. Соціальна відповідальність і суспільство	ТЕМА 1. Теоретичні основи поняття соціальної складової МБ	0	2	1		14	-	33
	ТЕМА 2. Концепція соціальної складової: зарубіжний та вітчизняний досвід	0	2	2				
	ТЕМА 2. Концепція соціальної складової: зарубіжний та вітчизняний досвід	0	2	2				
		0	2	2				
	ТЕМА 4. Моделі корпоративної соціальної політики та відповідальності	0	2	2				
		0	2	2	3			
ЗМ2. Соціальна відповідальність і бізнес	ТЕМА 5. Соціальні інвестиції як невід'ємна частина економіки і соціального аспекту бізнесу. КСВ	0	2	2			-	27
	ТЕМА 5. Соціальні інвестиції як невід'ємна частина економіки і соціального аспекту бізнесу. КСВ	0	2	2				
	ТЕМА 6. Внутрішні і зовнішні соціальні інвестиції бізнесу	0	3	2	3			
	ТЕМА 7. Досвід реалізації соціальних програм корпорацій і підприємств. Фандрайзінг	0	2	2				
Сесія		-	-	-	-	-	40	
Σ		0	21	19	6	14	40	100

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведеною в табл.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

5. Рекомендована література

Основна

1. Коротков, Е.М. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник для бакалаврів / Е.М. Коротков, О.Н. Александрова, С.А. Антонов [и др.]; під ред. Е.М. Короткова. - М.: Вид-давство Юрайт, 2013 (і ін.). - 445 с. - Серія: Бакалавр. Базовий курс.

2. Корпоративна соціальна відповідальність. Нова філософія бізнесу: навч. допомога. - М.: Зовнішекономбанк, 2011. - 56 с. - Доступно на: <http://www.veb.ru/common/upload/files/veb/kso/ksobook2011.pdf>

Додаткова

3. Благов, Ю.Є. Корпоративна соціальна відповідальність. Еволюція концепції / Ю.Є. Благов. - М.: Вища школа менеджменту, 2010. - 272 с.

4. Бланшар, К. Лідерство: до вершин успіху / К. Бланшар; пер. з англ.; під ред. Т. Ю. Ко-Валево. - СПб.: Пітер, 2011. - 368 с.

5. Богдан, Н. Н. Управління соціальним розвитком організації: теорія і практика: навч. посібник для студ. вузів / М.М. Богдан, М.Г. Масілова; Владивосток. держ. ун-т економіки і сервісу. - Владивосток: Вид-во ВДУЕС, 2009. - 284 с.

6. Бурмістрова, Т. Корпоративна соціальна відповідальність і стратегічні пріоритети російського бізнесу / Т. Бурмістрова // Економічні стратегії, № 3/2011, С.68-71 - Доступно на: http://www.inesnet.ru/magazine/mag_archive/free/2011_03/ES2011-03-burmistrova.pdf

7. Векслер, А.Ф. Навіщо бізнесу спонсорство та благодійність / А.Ф. Векслер, Г.Л. Тульчинський. - М.: Вершина, 2006. - 336 с.: іл., Табл.

8. Ветлужских, Е. Мотивація і оплата праці: Інструменти. Методики. Практика / Е. Вет-Лузький. - М. : Альпіна Бізнес Букс, Альпіна Паблішерз, 2010. - 210 с.
9. Ветлужских, Е.Н. Стратегічна карта, системний підхід і КРІ. Інструменти для ру-рівників / О.М. Ветлужских. - М. : Альпіна Бізнес Букс, 2008. - 204 с.
10. Долан, С. Управління на основі цінностей. Корпоративне керівництво по виживанню, успішної життєдіяльності і вмінню заробляти гроші в ХХІ столітті / С. Долан, С. Гар-ся. - М. : Претекст, 2008. Іл. 26. табл.21. - 313 с.
11. Зарецький, А.Д. Корпоративна соціальна відповідальність: світова і вітчизняна практика: навч. посібник / А.Д. Зарецький, Т.Є. Іванова. - Краснодар: Видавництво КСЕІ, 2012. - 231 с.
12. Зінченко, Г.П. Соціальне партнерство / Г.П. Зінченко, І.І. Рогов. - М. : Дашков і К, 2009 - 224 с.
13. Іванова, С.В. Розвиток потенціалу співробітників: Професійні компетенції, чиндерство, комунікації / С. Іванова, Д. Болдогоев, Е. Ботчанінова, А. Глотова, О. Жігі-лий. - М. : Альпіна Бізнес Букс, 2008 - 278 с.
14. Каплан, Р.С. Збалансована система показників / Р.С. Каплан, Д.П. Нортон; пер.с.англ. - М. : Альпіна Бізнес Букс, 2006. - 304 с.
15. Корпоративна соціальна відповідальність: суспільні очікування. Споживачі, менеджери, лідери громадської думки і експерти оцінюють соціальну роль бізнесу в Росії / під ред. С.Є. Литовченко, М.І. Корсакова. - М. : Асоціація менеджерів, 2003.-100 с.
16. Кричевський, Н.А. Корпоративна соціальна відповідальність / Н.А. Кричевський, С.Ф. Гончаров. - М. : Дашков і Ко, 2006. - 195с. - Доступно на: www.krichevsky.ru/files/kso.pdf
17. Минцберг, Г. Дій ефективно! Краща практика менеджменту / Г. Минцберг; пер.с англ. - СПб. : ПИТЕР. 2011. - 288 с.
18. Мішурова, І.В. Управління мотивацією персоналу / І.В. Мішурова. - М. : Фенікс, 2010. - 272 с.

Інформаційні ресурси

19. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна «Соціальні складова міжнародного бізнесу». – Режим доступу до джерела: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5344>